

IDsw

InformatieDesk standaarden Water

Wijzigingsvoorstel (RfC)
voor de Aquo domeintabel
Monsterbewerkingsmethode

Indiener: IDsw

Datum: ~~18 juni 22 april~~ 2008

Versie: 1.~~10~~

Kenmerk: W-0802-0045

Documentbeheer

Wijzigingshistorie

Datum	Versie	Auteur	Wijziging
2008-03-21	0.9	H. Reitsma (IDSW)	Initieel document opgesteld
2008-04-22	1.0	H. Reitsma (IDSW)	Commentaar review verwerkt
<u>2008-06-18</u>	<u>1.1</u>	<u>H. Reitsma (IDSW)</u>	<u>Omschrijving Normen aangepast aan volledige titel NNI-normshop.</u> <u>Ontbrekende normen toegevoegd.</u>

Review

Datum	Versie	Reviewer	Functie
2008-04-21	0.9	J. Eijer (IDSW)	Programma manager

Controle en vrijgave

Datum	Versie	Controleur	Functie
		J. Eijer (IDSW)	Programma manager

Literatuurbronnen

- Aquo-lex versie 4, IDSW, juni 2007
- Uitwisselmodel Aquo - metingen, IDSW, juni 2007
- Richtlijn Monitoring Oppervlaktewater voor de KRW (versie 1.3), Landelijk Bestuurlijk Overleg Water, aug./sept. 2006
- Leidraad Monitoring:
http://www.helpdeskwater.nl/leidraadmonitoring/monstername_analyse/
- Uitvoeringsbesluit rijkswateren (UVR), 1997
- SIKB-protocol 3001 - Conserveringsmethoden en conserveringstermijnen voor milieumonsters, Stichting Infrastructuur Kwaliteitszorg Bodembeheer, 2003
- Rijkswaterstaat standaardvoorschriften:
<http://www.watermarkt.nl/index.cfm?page=toepassingen.rwsv>
- Internetsite van het Nederlandse Normalisatie-Instituut (NNI): www.nen.nl

Inhoudsopgave

1. Motivatie	5
1.1 Aanleiding	5
1.1.1 Definitie.....	5
1.1.2 Achtergrond	5
1.1.3 Doel	5
1.2 Business Case	5
1.2.1 Voordelen.....	5
1.2.2 Afbakening.....	5
1.2.3 Impact	6
2. Wijzigingsvoorstel	7
2.1 Praktijkrichtlijnen domeintabel	7
2.1.1 Aquo-domeintabel Monsterbewerkingsmethode	7
2.2 Aquo-domeintabel Monsterbewerkingsmethode	9
2.2.1 Vaststellen domeinwaarden	9
2.3 Aquo-lex	10
2.3.1 Nieuwe begrippen	10

1. Motivatie

1.1 Aanleiding

1.1.1 Definitie

De definitie van het begrip monsterbewerkingsmethode is hieronder opgenomen. Voor duidelijkheid is ook de definitie van het begrip bemonsteringsmethode weergegeven.

Attribuutnaam	Definitie	Herkomst
monsterbewerkingsmethode	Nadere aanduiding van de wijze waarop het monster bewerkt is.	UM Aquo
bemonsteringsmethode (synoniem: bemonsteringswijze)	Wijze waarop een monster genomen is, ten behoeve van een later uit te voeren analyse.	Aquo-lex

Middels het domein Monsterbewerkingsmethode kan worden aangegeven volgens welke procedure een monster is bewerkt, geconserveerd, of (voor-)behandeld voordat de 'analyse' of waardebevestigingen kunnen plaatsvinden. Dit is veelal een verwijzing naar een document, bijvoorbeeld een NEN-norm, waarin de toegepaste methode beschreven is. Het kan daarbij zowel chemische, fysische en biologische monsternames betreffen.

1.1.2 Achtergrond

In het Uitwisselmodel Aquo (UM Aquo) wordt gebruik gemaakt van een domeintabel Monsterbewerkingsmethode. Een dergelijke domeintabel wordt ook in een aantal informatiesystemen toegepast, maar is nog nooit vastgesteld als standaard. Hier is wel behoefte aan om het onderscheid met andere domeintabellen zoals bemonsteringsmethode, waardebevestigingsmethode en waardebewerkingsmethode goed te kunnen maken.

1.1.3 Doel

Het doel van dit wijzigingsvoorstel is het formeel vaststellen van de Aquo-domeintabel Monsterbewerkingsmethode.

1.2 Business Case

1.2.1 Voordelen

Met een goede basis voor een standaard domeintabel is voor alle gebruikers duidelijk welke domeinwaarden wel en welke domeinwaarden niet thuishoren in de lijst.

1.2.2 Afbakening

Dit wijzigingsvoorstel heeft betrekking op de domeintabel Monsterbewerkingsmethode in UM Aquo en op de definitie van de term 'Monsterbewerkingsmethode' in Aquo-lex.

1.2.3 Impact

De huidige Aquo-domeintabel Monsterbewerkingsmethode is nog leeg. Door het vaststellen van de domeinwaarden in dit wijzigingsvoorstel wordt de inhoud vastgesteld, ofwel er worden alleen domeinwaarden toegevoegd. (impact = “klein”).

2. Wijzigingsvoorstel

2.1 Praktijkrichtlijnen domeintabel

2.1.1 Aquo-domeintabel Monsterbewerkingsmethode

Een monsterbewerkingsmethode bestaat naast de omschrijving uit een code. De praktijkrichtlijnen voor de Aquo-domeintabel worden aangepast en aangevuld tot de volgende set regels:

Algemeen

De monsterbewerkingsmethode moet voldoen aan de definitie en aan één van de volgende voorwaarden:

- De monsterbewerkingsmethode is een (inter-)nationale vastgelegde norm voor monsterneming. In dat geval verwijst het nummer van de norm naar een normblad waarin alle relevante informatie in staat hoe het monster bewerkt, geconserveerd of (voor-)behandeld moet worden.

Dergelijke normen worden via de normshop van het Nederlands Normalisatie Instituut (NNI) beschikbaar gesteld; www.nni.nl, en zijn over het algemeen herkenbaar aan de term “conservering” of “behandeling” in de titel.

- De monsterbewerkingsmethode is een binnen het waterbeheer gangbare methodiek voor het bewerken, conserveren of (voor-)behandelen van een monster. Deze methodiek is vastgelegd in een referentiedocument. Voorbeeld hiervan is een methode uit de zogenaamde “Rijkswaterstaat standaardvoorschriften” of volgens het SIKBprotocol 3001.

Met nadruk wordt gesteld dat een bemonsteringsmethode of bemonsteringsapparaat geen monsterbewerkingsmethode is. Hiervoor zijn de Aquo-domeintabellen Bemonsteringsmethode en Veldapparaat beschikbaar.

Type

De domeintabel Monsterbewerkingsmethode is van het type Codelist.¹ Hierdoor kan de domeintabel door de gebruiker voor eigen gebruik uitgebreid kan worden.

Schrijfwijze

- Voor de codering van ISO of NEN-normen wordt als uitgangspunt de codering volgens het Nederlands Normalisatie-instituut (www.nni.nl) genomen. Deze codering wordt ingekort tot 12 tekens aangezien bij alle Aquo-domeintabellen en veel informatiesystemen deze lengte voor de codes wordt gehanteerd. De codering van de norm is dan als volgt:

---

¹ Bij een CodeList kun de lijst uitgebreid worden met attribuutwaarden die nog niet - in het model - zijn gedefinieerd zijn. Bij de uitwisseling worden deze waarden voorafgegaan door het woord ‘other’. Zie de Praktijkrichtlijnen bij de Aquo uitwisselmodellen op www.idsw.nl.

<I/N><nummer_norm><_deelnummer>

Toelichting:

item	V/O* ¹	tekens/formaat	toelichting
soort	V	I of N of T, V of P	I staat voor een norm die internationaal is vastgesteld; de ISO normen of ISO-EN-NEN normen. De N staat voor de normen die nationaal of Europees (en daarmee ook nationaal) zijn vastgesteld: de NEN-of NEN-EN normen. Hiermee wordt ook aangesloten op de codering in de bestaande domeintabellen. T staat voor een Technical Report (TR) van de ISO; bij onvoldoende overeenstemming voor publicatie als norm of voor een verzameling van normatieve gegevens. P staat voor een Nederlandse Praktijkrichtlijn (NPR) van de NEN. V staat voor een Nederlandse Voornorm van de NEN.
nummer	V	getal tussen 1 en 99999	
deel	O	koppelteken plus 2 cijfers	Indien een norm is opgedeeld kan het normblad een deelnummer hebben.
jaar	V	punt plus jaartal	Van normen kunnen verschillende versies beschikbaar zijn die herkenbaar zijn aan het jaartal. In de NEN worden zij voorafgegaan door een dubbele punt, binnen de Aquo domeintabellen wordt de voorkeur gegeven aan een punt. Vanwege de beperking in de lengte zijn de getallen die de eeuw weergeven niet opgenomen.

*¹ V=verplicht, O=optioneel

De taal van de norm wordt niet opgenomen in de code.

Bijvoorbeeld:

De norm 'NEN-EN-ISO 16665:2005 en' (zie www.nni.nl) krijgt de code '116665.05'

Correctiebladen (C) en Aanvullingen/Addenda (A) worden niet als aparte normen beschouwd.

- Voor de omschrijving van de domeinwaarde wordt het externe documentnummer gehanteerd. De titel van het document is beschikbaar als toelichting bij de domeinwaarde.
Dat de titel van het document niet als omschrijving van domeinwaarde is overgenomen heeft te maken met de lengte van het veld. In veel gevallen is de lengte van de titel van het document langer dan 60 tekens (de standaard lengte van de kolom Omschrijving in een Aquo-domeintabel). Het inkorten van de titel tot 60 tekens zou in veel gevallen leiden tot onvolledige en onduidelijke omschrijvingen.
- De codering en omschrijving van methodieken en tools is - voorlopig - niet aan regels gebonden behalve dat beide zo duidelijk mogelijk moeten zijn.

Formaat:

onderdeel	formaat	toegestane tekens
codering	tekst 12	A .. Z 0 .. 9 - .
naam	tekst 60	A .. Z a .. z 0 .. 9 . , ' _ - + / ( )

2.2 Aquo-domeintabel Monsterbewerkingsmethode

2.2.1 Vaststellen domeinwaarden

Normen

Deze lijst is bevat de NEN en ISO normen met monsterbewerkingsmethodes voor het waterbeheer.

Code	Omschrijving (bijv. NNI documentnr.)	Toelichting (titel document, bijv. titel van NEN-norm)
N5625.07	NEN 5625: 2007 nl	Radioactiviteitsmetingen - Monsterneming en monsterconservering van water en daarin onopgeloste stoffen
I5667-3.04	NEN-EN-ISO 5667-3:2004 en	Water - Monsterneming - Deel 3 : Richtlijn voor de conservering en behandeling van watermonsters
I5667-14.98	ISO 5667-14:1998 en	Water - Monsterneming - Deel 14 : Richtlijn voor de kwaliteitsborging van monsterneming en -behandeling van water dat wordt gebruikt voor milieuonderzoek
I5667-15.99	ISO 5667-15:1999 en	Water - Monsterneming - Deel 15 : Richtlijn voor conservering en behandeling van slib en sedimentmonsters
N5719.99	NEN 5719:1999 nl	Bodem - Voorbehandeling van waterbodemmonsters
N5768.92	NEN 5768:1992 nl	Bodem - Monstervoorbehandeling van grond voor de bepaling van elementen met atomaire spectrometrie - Ontsluiting met salpeterzuur en zwavelzuur
N6464.81	NEN 6464:1981 nl	Water - Monstervoorbehandeling van slib of slibhoudend water voor de bepaling van elementen van atomaire-absorptiespectrometrie - Ontsluiting met salpeterzuur en zwavelzuur
N13656.02	NEN-EN 13656:2002 en	Karakterisering van afval - Microgolfontsluiting met waterstoffluoride (HF), salpeterzuur (HNO3) en zoutzuur(HCl)mengsels voor de bepaling van elementen in afval
N13657.02	NEN-EN 13657:2002 en	Karakterisering van afval - Ontsluiting voor de bepaling van in koningswater oplosbare elementen
N13946.03	NEN-EN 13946:2003 en	Waterkwaliteit - Richtlijn voor de routinematige bemonstering en monstervoorbehandeling van benthische diatomeeën in rivieren
N14407.04	NEN-EN 14407:2004 en	Water - Richtlijn voor de determinatie, telling en interpretatie van monsters van benthische diatomeeën uit stromend water
N14671.06	NEN-EN 14671:2006 en	Karakterisering van slib - Voorbehandeling voor de bepaling van ammoniakstikstof met gebruik van 2 mol/l kaliumchloride
N15196.06	NEN-EN 15196:2006 en	Water - Richtlijn voor bemonstering en behandeling van pupal exuviae van de Chironomidae (orde Diptera) voor ecologische

Code	Omschrijving (bijv. NNI documentnr.)	Toelichting (titel document, bijv. titel van NEN-norm)
		beoordeling
N15204.06	NEN-EN 15204:2006 en	<u>Kwaliteit van water</u> - Richtlijn voor het tellen van fytoplankton met behulp van omgekeerde microscopie (Utermöhl-techniek)
N15708.07	NEN-EN 15708:2007 en	<u>Water</u> - Richtlijn voor de inventarisatie, bemonstering en laboratorium analyse van fyto bentos in ondiep stromend water
I16665.05	NEN-EN-ISO 16665:2005 en	<u>Water</u> - Richtlijnen voor kwantitatieve bemonstering en monsterbehandeling van macro-invertebraten in marien zacht substraat
I19458.07	NEN-EN-ISO 19458:2007 en	<u>Water</u> - Monsterneming voor microbiologisch onderzoek
I23893-1.07	NEN-ISO 23893-1:2007 en	<u>Water - Biochemische en fysiologische bepalingen aan vis - Deel 1</u> : Monsterneming van vis, behandeling en conservering van monsters
V6517.07	NVN 6517:2007 nl	<u>Water</u> - Tellen, determineren en biovolumebepaling van zoöplankton (Cladocera, Copepoda, Rotifera) > 50 µm en het bepalen van de groottestructuur van Daphnia

Methodieken en voorschriften

De methodieken en voorschriften in de onderstaande lijst worden eveneens als gangbare standaarden voor monsterbewerkingsmethodes beschouwd. Echter de onderstaande tabel heeft nog geen correcte omschrijving. De definitieve lijst volgens de coderingsregels zal worden opgesteld bij de implementatie van het wijzigingsvoorstel in de Aquo standaard

Code	Omschrijving (bijv. extern nr.)	Toelichting (titel document)	Bron
RWSV-W004	RWSV - 913.00.W004	Rijkswaterstaat standaard voorschriften - Conservering en behandeling van monsters oppervlaktewater voor fysisch en chemisch onderzoek	www.watermarkt.nl *1
SIKB-3001	SIKB-protocol 3001	SIKB-protocol 3001 - Conserveringsmethoden en conserveringstermijnen voor milieumonsters	www.sikb.nl
UVR-bijl1	UVR bijlage 1	Uitvoeringsbesluit rijkswateren (UVR) bijlage I - Voorschriften voor meting, bemonstering, analyse en berekening	http://wetten.overheid.nl

*1 zie: <http://www.watermarkt.nl/index.cfm?page=toepassingen.rwsv>

2.3 Aquo-lex

2.3.1 Nieuwe begrippen

Element/begrip	Afk.	Syn.	Definitie	Toelichting	Herkomst	Motivatie
monsterbewerkingsmethode			Nadere aanduiding van de wijze waarop het monster bewerkt is	Vaak is dit de verwijzing naar een document, bijvoorbeeld een NEN-norm, voorschrift of protocol, waarin de toegepaste methode is beschreven.	UM Aquo	Zie dit document